

Magelungen Utveckling AB

Org.nr. 556489-1447

Beslut för förskoleklass och grundskola efter riktad tillsyn av Magelungens grundskola Solna i Solna kommun

Bakgrund

Utifrån uppgifter som inkom till Skolinspektionen den 9 juni 2020 och den 19 augusti 2020 beslutade myndigheten den 4 september 2020 att inleda en riktad tillsyn av Magelungen Solna. Myndigheten planerade att besöka verksamheten under höstterminen 2020 men på grund av den rådande pandemin fick besöket flyttas fram.

Myndigheten fattade under våren 2021 beslut om att genomföra en digital tillsyn utan verksamhetsbesök. Skolinspektionen har genomfört digitala intervjuer med elever, representanter för elevhälsan, lärare och skolans rektor mellan den 9 mars 2021 och den 15 april 2021. De uppgifter som framkom vid intervjuerna sammanställdes i ett protokoll. Protokoll samt den dokumentation som getts in i samband med tillsynen har kommunicerats med huvudmannen.

Magelungens grundskola Solna är en resursskola med inriktning mot elever med behov av särskilt stöd. Skolan erbjuder förutom resursskola en så kallad heldagsverksamhet som även omfattar behandling i kombination med skola. Det finns 22 elever på skolan, av dessa är sex elever inskrivna i den del av verksamheten som omfattar såväl behandling som skola. Eleverna är under läsåret 2020/21 indelade i tre grupper.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Sammanfattande bedömning

I Skolinspektionens beslut redogörs för de brister som konstaterats i samband med tillsynen. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar att vidta åtgärder för att rätta till brister närhelst de framkommer.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att huvudmannen inte ser till att elever blir erbjudna att läsa ett modernt språk inom ramen för språkval. Vidare visar tillsynen att det finns brister i skolans beslut om särskilda stödåtgärder. Trots att beslut om anpassad studiegång är en uppgift som rektorn inte får delegera till någon annan genomförs det förändringar i omfattning och innehåll av den anpassade studiegången för elever utan att rektorn är delaktig i beslutet. Tillsynen visar att rektorn i dessa fall fattar beslutet om anpassad studiegång i efterhand. Skolinspektionen kan också konstatera att i beslut om anpassad studiegång behandlas de naturorienterade

ämnena som ett block, vilket får till följd att det blir otydligt vilket eller vilka av de naturorienterande ämnena som inte ingår i elevernas utbildning.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att Magelungen Solna inte har ändamålsenliga lokaler och utrustning så att undervisningen i slöjd och kemi går att genomföra i enlighet med författningarnas krav. Avsaknaden av ändamålsenliga lokaler och utrustning medför att det till exempel inte går att genomföra kemiska undersökningar i ämnet kemi och när det gäller ämnet slöjd får eleverna inte arbeta med materialen trä och metall på det sätt som författningarna föreskriver.

Skolinspektionen konstaterar också att elevhälsan som en samlad resurs inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Magelungen Utveckling AB att senast den **30 september 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

Åtgärder

- Se till att inom ramen för språkval erbjuda eleverna minst två av de moderna språken franska, spanska och tyska (10 kap. 4 § skollagen; 9 kap. 5 § skolförordningen).
- Se till att i besluten om anpassad studiegång dokumentera de avvikelser som görs från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. När det gäller de naturorienterande ämnena ska det framgå vilket eller vilka ämnen som omfattas av den anpassade studiegången (3 kap. 12 § skollagen).
- Se till att beslut om anpassad studiegång fattas av rektorn (3 kap. 9 § skollagen).
- Se till så att det finns tillgång till ändamålsenliga lokaler och utrustning för ämnet kemi som gör det möjligt att genomföra undervisningen utifrån kursplanens centrala innehåll och som gör det möjligt att nå samtliga kunskapskrav i ämnet. I det ingår att det ska finnas utrustning så att undervisningen kan omfatta kemiska undersökningar. Eleverna ska kunna genomföra undersökningar utifrån givna planeringar, i undersökningarna använda utrustning på ett säkert sätt, kunna jämföra resultaten och dra enkla slutsatser med viss koppling till kemiska modeller och teorier. I det ingår även att eleverna ska kunna hantera kemikalier och brandfarliga ämnen på ett säkert sätt (2 kap. 35 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar, SKOLFS 2010:37).
- Se till att det finns tillgång till ändamålsenliga lokaler och utrustning för ämnet slöjd som gör det möjligt att genomföra undervisningen utifrån kursplanens centrala innehåll och som gör det möjligt för eleverna att nå samtliga kunskapskrav

- i ämnet. I det ingår att eleverna ska arbeta med metall, textil och trä och deras kombinationsmöjligheter med varandra och med andra material. Eleverna ska även ha möjlighet att använda olika handverktyg, redskap och maskiner på ett säkert och ändamålsenligt sätt (2 kap. 35 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar, SKOLFS 2010:37).
- Se till att elevhälsan som en samlad resurs används främst förebyggande och hälsofrämjande för alla elever på skolan. I detta ingår att elevhälsan ska medverka i att identifiera riskområden och behov av åtgärder samt utifrån det planera och genomföra förebyggande och hälsofrämjande insatser. Detta kan beröra områden som exempelvis rutiner för tidig upptäckt av elever som behöver stöd i skolarbetet, arbetsmiljö, stress, psykisk ohälsa, mat- och levnadsvanor, fysisk aktivitet, kränkande behandling, samt relationer och normer (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag som ovan skriftligen redovisas för Skolinspektionen på adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå eller till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Motivering till brist

Undervisning och lärande

Språkval

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att Magelungen Utveckling AB inte erbjuder eleverna att läsa ett modernt språk inom ramen för språkvalet. Grundprincipen för språkvalet är att elever ska erbjudas att läsa minst två av språken franska, spanska och tyska och att huvudmannen därutöver ska sträva efter att erbjuda andra språk som språkval. Huvudmannen får som alternativ till ett modernt språk inom språkvalet erbjuda ett sådant språk som modersmålsundervisning, svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i det ämnet, engelska eller teckenspråk.

Enligt rektorn vid Magelungen Solna blir eleverna inte erbjudna att läsa ett modernt språk inom ramen för språkvalet. Elever som har önskat läsa ett modernt språk har inte blivit erbjudna att göra det. När elever börjar vid Magelungen Solna och ska göra sitt val inom språkvalet finns inte ett modernt språk med som alternativ. Eleverna blir istället rekommenderade att läsa "förstärkt" engelska eller svenska. Detta förfarande är inte förenligt med författningarnas krav. Svenska och engelska kan eleverna erbjudas istället för ett modernt språk, det kan vara ett alternativ till de moderna språken som alltid ska erbjudas till eleverna. Förvisso är huvudmannen inte skyldig att anordna undervisning i ett modernt språk om det är färre än fem elever som väljer språket, om det inte är ett nationellt minoritetsspråk som avses. Huvudmannen ska dock erbjuda

eleverna att läsa ett modernt språk och därefter ta ställning till om det finns förutsättningar att anordna undervisning i aktuellt språk.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 4 § skollagen framgår att undervisningen ska omfatta moderna språk som ska erbjudas varje elev inom ramen för språkval.

Av 9 kap 5 § skolförordningen framgår att huvudmannen som språkval ska erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska. Huvudmannen ska sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval.

I 9 kap. 6 § skolförordningen stadgas att en elev får istället för ett språk som erbjudits enligt 5 § välja något av följande språk som språkval; det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i, svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska eller teckenspråk. Vidare framgår av 9 kap. 7 § skolförordningen att huvudmannen inte är skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits som språkval enligt 5 § eller 6 § om färre än fem elever väljer språket. Detta gäller dock inte om det språk som avses i 6 § är ett nationellt minoritetsspråk.

Skolinspektionens utredning

Rektorn uppger i intervju att elever vid Magelungen Solna inte blir erbjudna att läsa ett modernt språk inom ramen för språkvalet. Rektorn uppger vidare att i den valblankett som skickas ut till eleverna erbjuds eleverna endast "förstärkt" undervisning i ämnena svenska och engelska, vilket skolans elever, enligt rektorns mening, också är i behov av. Rektorn uppger vidare att rektorn framfört kritik till huvudmannen för att elever vid Magelungen Solna inte blir erbjudna att läsa ett modernt språk. "Det ska man erbjuda", uppger rektorn. Rektorn uppger att det är viktigt att skolan erbjuder eleverna att läsa ett modernt språk.

Elever uppger i intervjuer att de har framfört önskemål om att de vill läsa ett modernt språk men att de inte fått göra det. Lärare uppger att de brukar rekommendera att eleverna väljer en "förstärkning" i svenska och engelska. Lärare uppger vidare att om det går bra för eleverna i dessa ämnen så kan de få välja att läsa ett modernt språk men att skolan aldrig fått ihop en tillräckligt stor grupp för att anordna undervisning i ett modernt språk.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Beslut om anpassad studiegång

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans beslut om anpassad studiegång inte uppfyller författningarnas krav. Av skolans beslut om anpassad studiegång framgår att de naturorienterande ämnena behandlas som ett block. I besluten anges att eleven har anpassad studiegång med avvikande undervisningstid i de naturorienterande ämnena. Det framgår inte om den anpassade studiegången innebär att undervisningstiden

avviker i alla ämnen eller endast i ett eller flera av de naturorienterande ämnena. Eftersom kemi, fysik och biologi läses under olika terminer vid Magelungen Solna innebär beslutens utformning att de anpassningar av studiegången som genomförs kan framstå som mer eller mindre omfattande än vad de i verkligheten är.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att det i den del av skolan som även omfattar behandling fattas beslut om ändringar i omfattning och innehåll av den anpassade studiegången för elever av annan personal än rektorn. Lärare och behandlingspersonal ändrar med en till två veckors mellanrum elevernas scheman och i samband med det även omfattningen och innehållet i den anpassade studiegången utan att rektorn är delaktig i beslutet. Rektorn fattar beslutet i efterhand. Beslut om anpassad studiegång är ett ingripande beslut som ska föregås av noggranna överväganden och får endast fattas av rektorn. Att innehållet i den anpassade studiegången ändras med kort varsel och utan att elevens skolsituation och övriga omständigheter blivit utredda strider mot bestämmelserna om anpassad studiegång.

Beslut om anpassad studiegång riktar sig till de elever som av olika skäl inte kan följa den ordinarie undervisningen. Beslut om avvikelser från den timplan och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen får då fattas för dessa elever. Av beslutet måste således framgå vilka ämnen eleven ska läsa inom ramen för den anpassade studiegången, vilka avvikelserna från timplanen är och för vilken tidsperiod som den anpassade studiegången ska gälla. Så har inte skett för eleverna vid Magelungen Solna som har beslut om anpassad studiegång. Detta försvårar arbetet med att följa upp elevernas rätt till utbildning och särskilt stöd avsevärt. Om man inte vet vilka ämnen eleverna läser under vilka perioder och hur avvikelserna från timplanen ser ut så går det i praktiken inte att planera för och genomföra undervisning i enlighet med styrdokumentet. Som en följd av detta riskerar även bedömningen och betygssättningen av eleverna att påverkas.

Beslut om anpassad studiegång är en ingripande åtgärd för den enskilde eleven. Beslutet kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Beslutet om anpassad studiegång ska inte omfatta fler ämnen eller en längre tidsperiod än nödvändigt. Det är viktigt att avvikelserna inte är mer omfattande än nödvändigt och att det görs noggranna överväganden omkring vilka delar av ett ämne som det är lämpligt att göra avvikelser ifrån.

Rättslig reglering

Av skollagen 3 kap. 12 § följer att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får så kallad anpassad studiegång beslutas. Det kan innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt som möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. Av skollagen 3 kap. 9 § framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det framgår vidare att åtgärdsprogrammet ska beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin

beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i form av anpassad studiegång enligt skollagen 12 §.

Av förarbetena till ovanstående bestämmelser framgår rörande anpassad studiegång bland annat följande. Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen (prop. 2009/10:165 s 293).

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer om arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (SKOLFS 2014:40) framgår bland annat följande: I de fall som en elev är i behov av anpassad studiegång är det viktigt att alltid utgå från elevens behov vad gäller ämnen, omfattning och tidsperiod. I detta fall är det inte tillräckligt att enbart ange beteckning anpassad studiegång som en åtgärd, utan skolan behöver även specificera vilka åtgärder man avser att arbeta med i olika lärmiljöer inom verksamheten. Beslutet om anpassad studiegång ska inte omfatta flera ämnen eller en längre tidsperiod än nödvändigt. Det är viktigt att avvikelserna inte är mer omfattande än nödvändigt och att det görs noggranna överväganden omkring vilka delar av ett ämne som det är lämpligt att göra avvikelser ifrån. Om eleven kan delta i åtminstone delar av undervisningen i ett ämne ökar elevens förutsättningar att i ett senare skede kunna göra en prövning och därmed få ett betyg i ämnet.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i skolans arbete med anpassad studiegång. Skolinspektionens har tagit del av ett antal beslut om anpassad studiegång och av dessa framgår i vissa fall hur många minuter av ett ämne som eleven inte läser, det benämns reducerad timplan. I andra fall anges att eleven inte läser hela ämnen. I flera av besluten behandlas naturorienterande ämnen som ett block, trots att det blocket består av tre ämnen; kemi, biologi och fysik. Undervisande lärare uppger i intervju att eleverna under höstterminen 2020 läste biologi och under vårterminen 2021 läser eleverna kemi och fysik.

Skolinspektionens utredning visar vidare att förändringar i omfattning och innehåll av den anpassade studiegången i vissa fall genomförs utan att rektorn fattat beslut om det. Lärare och behandlingspersonal kan till exempel anpassa elevens scheman efter deras dygnsrytm, det kan handla om att eleven börjar senare på morgonen eller avslutar sin skoldag tidigare. Det får till följd att undervisningstiden för hela eller delar av ämnen påverkas. Elever som har både skola och behandling får nya scheman med en till två veckors mellanrum.

Rektorn bekräftar uppgiften om att beslut om anpassad studiegång ofta ändras för ett antal elever som har både behandling och skola. Rektorn bekräftar att ibland ändrar behandlingspersonal och lärare omfattning och innehåll i elevernas beslut om anpassad studiegång utan att samtala med rektorn först. Rektorn har försökt implementera en rutin kring arbetet med anpassad studiegång och processen som leder fram till ett sådant beslut. Rektorn menar att det inte räcker med att eleven är trött och inte orkar

komma till skolan, utan utredningen kring de bakomliggande orsakerna måste vara mer omfattande än så, för att kunna fatta ett beslut om anpassad studiegång. Rektorn har fört diskussioner med personalen om några elever vars scheman ständigt ändras. Rektorn menar att de bakomliggande orsakerna till varför eleverna inte kommer till skolan också har med annat än skolan att göra. Lärare har bemött detta med att de inte vill ge eleverna frånvaro och rektorn har då tillbakavisat det med att det inte går att fatta beslut om anpassad studiegång för att slippa ge eleverna frånvaro.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Avsaknad av ändamålsenliga lokaler och utrustning i slöjd och naturorienterande ämnen

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att skolan inte har tillgång till ändamålsenlig utrustning så att undervisningen i ämnet kemi kan utgå från och omfatta allt centralt innehåll som anges i kursplanen för ämnet. Det finns ingen utrustad laborationssal där det går att genomföra kemiska undersökningar. Det får till följd att det saknas förutsättningar för eleverna att praktiskt genomföra systematiska undersökningar annat än på en enkel nivå och att eleverna inte får träna på att hantera kemikalier och brandfarliga ämnen på annat sätt än i teorin.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att huvudmannen inte har tillgång till ändamålsenlig utrustning eller lämplig lokal för att bedriva undervisning i ämnet slöjd. Det saknas tillgång till lokal så att eleverna kan arbeta med materialen trä och metall. Det saknas också handredskap, verktyg och maskiner vilket får till följd att eleverna inte får utveckla sina kunskaper i hur de använder handredskap, verktyg och maskiner på ett säkert sätt. Det innebär att undervisningen inte kan utgå från och omfatta allt centralt innehåll som anges i kursplanen för ämnet. Enligt kursplanen ska undervisningen i ämnet slöjd syfta till att eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om färg, form, funktion och konstruktion och om hur dessa kunskaper kan kombineras med medvetna val av material och teknik. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla kunskaper om arbetsmiljö och säkerhetsfrågor och om hur man väljer och hanterar material för att främja en hållbar utveckling.

Avsaknaden av ändamålsenliga lokaler för ämnena slöjd och kemi innebär att elever vid Magelungen Solna inte har förutsättningar att utveckla de kunskaper som anges i styrdokumentet. Elevers rätt till en likvärdig utbildning äventyras genom att skolan saknar förutsättningar för att se till att eleverna får arbeta med hela innehållet som anges i kursplanen för respektive ämne.

En annan försvårande omständighet är att elever som börjar vid Magelungen Solna i många fall har en ofullständig skolbakgrund, till exempel med långvarig skolfrånvaro. Det medför att det inte heller finns några tidigare underlag som lärarna kan använda som underlag i samband med den slutliga bedömningen inför att slutbetyg ska sättas i årskurs 9.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 35 § skollagen framgår att det för utbildningen ska finnas lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. I 1 kap. 11 § stadgas att för varje skolform ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen. Av 2 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Av förarbetena till skollagen framgår att rätten till lika tillgång till utbildning är en grundbult i det svenska skolsystemet. Likvärdighet upprätthålls av mål i skollag och läroplaner med tillhörande betygskriterier. Kvaliteten i verksamheten ska ha lika hög nivå oavsett var i landet verksamheten bedrivs (prop. 2009/10:165 s. 228, 229).

I läroplanen, SKOLFS 2010:37, för grundskolan finns kursplaner och kunskapskrav för respektive ämne. I kursplanen för slöjd framgår bland annat att undervisningen i ämnet slöjd ska syfta till att eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om färg, form, funktion och konstruktion och om hur dessa kunskaper kan kombineras med medvetna val av material och teknik. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla kunskaper om arbetsmiljö och säkerhetsfrågor och om hur man väljer och hanterar material för att främja en hållbar utveckling.

Av det centrala innehållet i kursplanen för slöjd, som beskriver det ämnesinnehåll eleverna ska få möta i undervisningen framgår att de ska arbeta med metall, textil och trä och deras kombinationsmöjligheter med varandra och med andra material. Det centrala innehållet omfattar även handverktyg, redskap och maskiner, hur de benämns och hur de används på ett säkert och ändamålsenligt sätt. Ett av kunskapskraven för betyget E i ämnet slöjd är att eleven i slöjdarbetet kan använda handverktyg, redskap och maskiner på ett säkert och i huvudsak fungerande sätt.

I kursplanen för kemi framgår bland annat att ämnets syfte är att eleverna ska genomföra systematiska undersökningar, separations- och analysmetoder som exempelvis destillation och identifikation av ämnen samt se samband mellan kemiska undersökningar. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att söka svar på frågor med hjälp av systematiska undersökningar. Som en del av systematiska undersökningar ska eleverna, genom praktiskt undersökande arbete ges möjligheter att utveckla färdigheter i att hantera såväl digitala verktyg som annan utrustning. Av det centrala innehållet framgår att undervisningen ska omfatta hur man hanterar kemikalier och brandfarliga ämnen på ett säkert sätt. Av kunskapskraven för kemi framgår att eleven för betyget E ska kunna genomföra undersökningar utifrån givna planeringar, i undersökningarna använda utrustning på ett säkert sätt, kunna jämföra resultaten och dra enkla slutsatser med viss koppling till kemiska modeller och teorier.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionens utredning visar att det saknas både ändamålsenliga lokaler och utrustning på skolan för att bedriva en undervisning som kan utgå från kursplanens syfte och centrala innehåll i ämnena kemi och slöjd.

Elever som har gått på skolan både två och tre år uppger i intervju att de endast har undervisning i "syslöjd". Vid "syslöjden" virkar, stickar, väver och broderar de. Eleverna uppger att de har fått använda symaskin och att de gjort tröjor, kuddar och huvudbonader. På fråga om de någon gång har arbetat med materialen trä och metall uppger de att skolan saknar lokaler för detta ändamål.

Enligt den lärare som undervisar i ämnet slöjd har "arbete med materialet trä i stort sett plockats bort" då de saknar tillgång till lämplig lokal för det. Under föregående läsår fick eleverna göra några mindre arbeten i materialet trä, bland annat hängmobiler och att tälja i trämaterial. Läraren uppger vidare att större saker som till exempel en hylla kan eleverna inte göra eftersom de saknar sågverktyg. Läraren har för avsikt att genomföra ett arbete i materialet metall där eleverna ska få göra ett smycke. För ett antal år sedan köpte skolan in såväl lärartjänst som lokal när det gäller ämnet slöjd. Läraren uppger att anledningen till att det togs bort var för att eleverna fick resa till lokalen.

Rektorn uppger vidare att de heller inte klarar av att uppfylla styrdokumentens krav när det gäller ämnet slöjd. I ämnet slöjd ska eleverna lära sig att hantera olika typer av material, till exempel textil, trä och metall. Rektorn uppger att det i dagsläget inte bedrivs någon undervisning med materialen trä och metall. Rektorn uppger att skolan tidigare hyrde in sig i externa lokaler för att bedriva undervisning i ämnet slöjd men att det inte har skett det senaste året.

Skolinspektionens utredning visar vidare att skolan saknar tillgång till såväl laborationslokal som ändamålsenlig utrustning för de naturorienterande ämnena. Läraren genomför enkla laborationer i ett kök men uppger att det saknas både dragskåp och brännare.

Rektorn bekräftar i intervju att skolan saknar förutsättningar att bedriva undervisning i flera delar inom de naturorienterande ämnena. Rektorn uppger att skolan saknar dragskåp och att det är en stor brist utifrån en säkerhetsaspekt. Det saknas även brännare på skolan. Rektorn uppger att även om vissa laborationer kan betraktas som ofarliga så behöver eleverna i samband med laborationer få utveckla sina kunskaper i hur man hanterar kemikalier och brandfarliga ämnen på ett säkert sätt. Detta är särskilt viktigt inför gymnasiet där eleverna förutsätts ha fått kunskap om detta.

Skolinspektionen konstaterar att eftersom elever vid Magelungen Solna ofta börjar på skolan i årskurs 7, 8 eller 9 och i många har fall en skolbakgrund med omfattande och långvarig frånvaro finns det inga underlag sedan tidigare som lärarna kan använda sig av när slutbetyg i årskurs 9 ska sättas. Det kan få till följd att lärare behöver sätta betyg utan att allt innehåll i kursplanen behandlats. Rektorn har aktualiserat frågan med skolans huvudman men vid tiden för tillsynen känner rektorn inte till hur det ska lösas.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Elevhälsan verkar inte som en samlad resurs i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på skolan.**Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte verkar som en samlad resurs i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Kuratorn genomför vissa förebyggande åtgärder, men elevhälsans samlade kompetens har inte använts för att planera och genomföra de förebyggande och hälsofrämjande insatserna utifrån identifierade behov. Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att elevhälsan inte är delaktiga i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet i den del av skolan som omfattar både skola och behandling.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 25 § skollagen ska det för eleverna finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsans arbete ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av förarbetena till ovanstående bestämmelser framgår bland annat att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. Arbetet med elevhälsa bör i stor utsträckning vara förebyggande och ha en hälsofrämjande inriktning. Arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, undervisning om tobak och alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning med mera. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor (prop. 2009/10:165 s. 276).

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionens utredning visar att elevhälsans olika kompetenser till viss del finns på skolan. Kuratorn och rektorn som tillika är verksam som specialpedagogisk kompetens finns på skolan varje dag. Skolsköterskan finns på skolan en förmiddag per vecka. Psykologen som arbetar inom åtta av huvudmannens skolor ska enligt huvudmannens rekommendation delta vid fem elevhälsomöten per år. Det finns en avsatt mötestid för elevhälsan varje vecka, där deltar rektorn som tillika är specialpedagogisk kompetens och kuratorn. Skolläkaren har mottagning i Stockholm. Rektorn har aldrig träffat skolläkaren.

I intervju med lärare och representanter för elevhälsan framkommer att i resursskolan genomförs visst förebyggande och hälsofrämjande arbete av kuratorn. Kuratorn har till

exempel genomfört samtal med elever om språkbruk och rädsla. I intervju med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framkommer att elevhälsan som en samlad resurs inte planerat och/eller genomfört något förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan under läsåret. Representanterna för elevhälsan uppger att det ska finnas utrymme för sådana frågor i samband med de möten som benämns "stor-eh" där samtliga kompetenser från elevhälsan ska delta. Representanterna uppger att den tiden dock inte räcker till annat än att diskutera enskilda elevärenden, något som de prioriterar vid de tillfällen när psykologen deltar.

Rektorn uppger i intervju att psykologen finns tillgänglig när de behöver det men att tiden är begränsad och att det finns en risk för att det kan uppstå brister i kvaliteten i arbetet.

I den del av skolan som även omfattar behandling genomförs inte det förebyggande och hälsofrämjande arbetet av skolans elevhälsa. Enligt rektorn har eleverna i den del av skolan som även omfattar behandling tillgång till behandlingspersonal som utför motsvarande uppgifter. Det innebär att skolans elevhälsa inte är delaktig i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet för dessa elever.

Vidare visar utredningen att när rektorn tillträdde sin tjänst vid Magelungen Solna för två år sedan saknades rutiner för elevhälsans arbete. Rektorn såg till att det skapades rutiner och en mötesstruktur som möjliggjorde att elevhälsan som en samlad resurs kunde arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Vid denna tidpunkt fanns det även en specialpedagogisk kompetens som arbetade halvtid på skolan. Rektorn uppger att det varit svårt att få till en kontinuitet i elevhälsans arbete eftersom flera av elevhälsans kompetenser valt att avsluta sina tjänster. Under de två läsår rektorn arbetat vid Magelungen Solna har det skett byten av skolsköterska och psykolog tre gånger.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Magelungen Solna inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Magelungen Utveckling AB att fullgöra sina skyldigheter att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Enhetschef Eva-Lena Ölund Brändström har fattat detta beslut.

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Maud Karlström (föredragande) och Ginger Zakrisson medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se